

121

กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย :
ศึกษาเฉพาะกรณีงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางเสาวนีย์ สงวนศัพท์



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

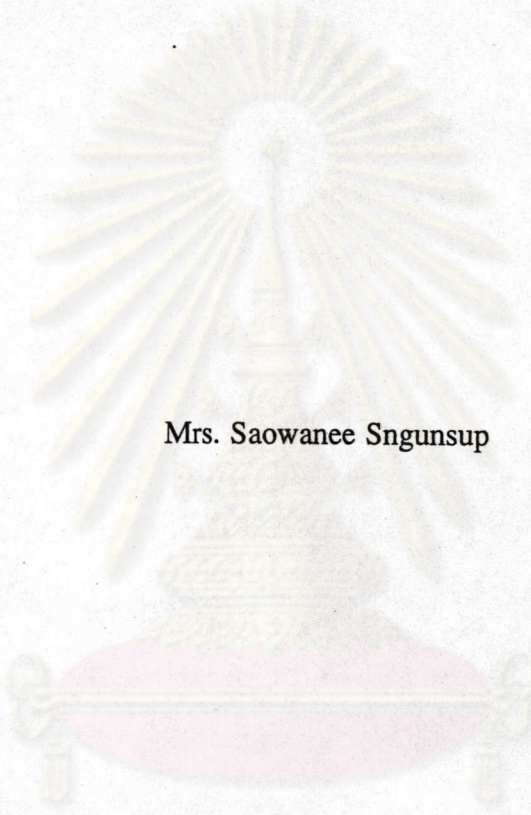
พ.ศ.2539

ISBN 974-633-303-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17104440

SELECTION AND PRESENTATION ON RESEARCH CONTENTS OF THAI DAILY
NEWSPAPERS : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RESEARCH WORKS



Mrs. Saowanee Sngunsup

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relation
Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-303-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวัน
ภาษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

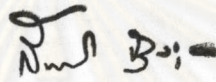
นางสาวเนย์ สงวนศัพท์

การประชาสัมพันธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิโรโสภณ

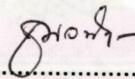


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

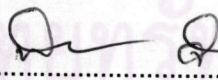


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์



.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)



.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิโรโสภณ)



.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานิต รุจิโรตม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว



เสาวนีย์ สงวนศัพท์ : กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวัน
ภาษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (SELECTION AND PRESENTATION ON RESEARCH CONTENTS OF THAI DAILY NEWSPAPERS : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RESEARCH WORKS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พีระ จิโรสภณ, 101 หน้า. ISBN 974-633-303-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการคัดเลือกข่าววิจัยที่เผยแพร่ โดยโครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยจุฬาย ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยแต่ละประเภท (2) ศึกษาลักษณะและเนื้อหารวมทั้งปริมาณของข่าววิจัยที่ได้รับการคัดเลือกและเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย (3) วิเคราะห์เกณฑ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกระบวนการคัดเลือกและเผยแพร่ข่าววิจัยโดย หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย (4) ศึกษานโยบายและทัศนคติต่อข่าววิจัยของนักข่าวและหัวหน้าข่าวในฐานะผู้ทรงสาร

ผลการวิจัยพบว่า (1) ข่าววิจัยของโครงการเผยแพร่ผลงานวิจัยจุฬาย ที่ส่งไปเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์นั้น เนื้อหาด้านสังคมศาสตร์ได้รับการเผยแพร่มากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ ส่วนสาขามนุษยศาสตร์ไม่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่เลย (2) หนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวหนัก (มติชน สยามโพสต์) นำเสนอเนื้อหาวิจัยเป็นปริมาณมากที่สุดซึ่งมากกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวเบา (ไทยรัฐ เดลินิวส์) และพบว่าลักษณะเนื้อหาวิจัยนำเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุด และข่าววิจัยส่วนใหญ่นำเสนอโดยไม่มีคำแนะนำ (3) เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าววิจัย พบว่าหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวหนัก (มติชน สยามโพสต์) ประเภทเน้นข่าวเบา (ไทยรัฐ เดลินิวส์) และแนวผสมข่าวหนัก-ข่าวเบา (แนวหน้า บ้านเมือง) ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาที่มีผลกระทบต่อสังคมและประชาชนมากที่สุด รองลงมาเป็นความสนใจของผู้อ่าน และด้านคุณค่าข่าวที่หนังสือพิมพ์มักให้ความสำคัญ ได้แก่ ความสดใหม่ ทันสมัย ทันเหตุการณ์มากที่สุด (4) นโยบายหรือแนวทางในการคัดเลือกข่าววิจัยของนักข่าว หัวหน้าข่าว และบรรณาธิการพบว่า โดยเฉลี่ยหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท ให้ความสำคัญต่อข่าววิจัยต่ำสุด เมื่อเทียบกับข่าวอื่นๆ ทั้งนี้ พบว่าหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวหนัก และแนวผสมข่าวหนัก-ข่าวเบา ให้ความสำคัญต่อข่าววิจัยในอันดับที่ 9 ในบรรดาทั้งหมด 13 ประเภท ซึ่งสูงกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นข่าวเบา ส่วนทัศนคติต่อข่าววิจัยของนักข่าว หัวหน้าข่าวและบรรณาธิการ พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ประเภท มีทัศนคติเชิงบวกต่อข่าววิจัยในเรื่องของการส่งเสริมพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุน ส่วนทัศนคติเชิงลบมองข่าววิจัยเป็นเรื่องน่าเบื่อ เข้าใจยาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต #๑๕๕ ๕๐๐๕๖๖
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C750379 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: SELECTION / PRESENTATION / RESEARCH CONTENTS / NEWSPAPERS

SAOWANEE SNGUNSUP : SELECTION AND PRESENTATION ON RESEARCH CONTENTS OF THAI DAILY NEWSPAPERS : A CASE STUDY OF CHULALONGKORN UNIVERSITY RESEARCH WORKS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PIRA CHIRASOPONE, Ph.D. 101 pp. ISBN 974-633-303-8

The objectives of this research are: (1) to compare the selection and presentation of Thai daily newspapers on research news disseminated by the Office for Research Dissemination project, Chulalongkorn University, (2) to survey the quality and quantity of Chulalongkorn University research works presented in Thai daily newspapers, (3) to analyze the criteria and the factors involved in the selection and presentation of research news in Thai daily newspapers, and (4) to study the policy and the attitude toward research news of reporters and editors with regard to gatekeeping role.

Research results show that :

1. For the research news sent to the press by the Office for Research Dissemination Project, Chulalongkorn University, the daily newspapers gave priority, by order of importance, to subjects involving social science and natural science (physics and biology) while humanities were completely overlooked.

2. More research news were presented in the hard-news newspaper (Matichon and Siam Post) than in the soft-news newspaper (Thai Rath and Daily News). Most of these research news stories were presented without lead paragraph.

3. As far as criteria of selection of research news are concerned, the three types of press, namely, hard news, soft news, and mix of both hard news and soft news newspapers put more emphasis on the affect of the society and the public, the interest of the readers, and the fresh and up-to-date aspect of the news.

4. Three types of newspapers gave the least importance to research news compared to other categories of news. The hard-news newspapers ranked ninth for the research news among other 13 categories of news which was higher than the soft-news newspapers did. As regards to the attitude of reporters and editors, those three types of the press were positive about research news regarding its contribution to development aspect but were negative in their belief that research news are boring, difficult to understand, unexciting and dry.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา..... 2538.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *สาอวณีย์ สงุณสูป*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ปิระ ชีระสุโปणे*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีงานวิจัยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ทูมเทร่างกายแรงใจ ในการให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย พร้อมกับให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา จนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงลงอย่างมีคุณค่าและได้มาตรฐานทางวิชาการ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวัติ บุญลือ ที่ได้กรุณาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานิต รุจิโรดม ที่ได้กรุณาเสียสละเวลามาเป็นกรรมการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีความอนุเคราะห์ทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ อันได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าวและนักข่าว ผู้ให้ข้อมูลอันมีค่าต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้เงินอุดหนุนการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถสรรหาคำใด ๆ มากล่าว ได้แต่ขอแสดงความขอบคุณผู้มีพระคุณทั้งที่ได้กล่าวนามมาข้างต้น และผู้ที่ไม่ได้กล่าวนามทุกท่าน ในโอกาสหน้าขอให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสแสดงกตเวทิต์คุณแก่ผู้มีพระคุณด้วย และสุดท้ายกราบขอบพระคุณ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย (รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์) ที่ได้ให้ความห่วงใยและเป็นกำลังใจเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยจะจารึกไว้ใน ความทรงจำสืบไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เสาวนีย์ สงวนศัพท์

สารบัญ



	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาคำวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	7
2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	8
แนวคิดเรื่องผู้กรองสาร	12
กระบวนการผลิตข่าว	14
คุณภาพการเขียน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3. ระเบียบวิธีวิจัย	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31

บทที่	สารบัญญ (ต่อ)	หน้า
	4. ผลการวิจัย	33
	ตอนที่ 1 การนำเสนอเนื้อหาวิจัยต่างๆ ไป ของหนังสือพิมพ์ รายวันภาษาไทย	33
	ตอนที่ 2 การนำเสนอข่าววิจัยที่เผยแพร่โดยโครงการเผยแพร่ ผลงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและการเปรียบ เทียบต้นฉบับข่าวที่ส่งเผยแพร่กับที่ตีพิมพ์ในหนังสือ พิมพ์รายวันภาษาไทย	55
	ตอนที่ 3 ทักษะคิดและแนวทางในการคัดเลือกข่าววิจัยของนักข่าว และบรรณาธิการที่เกี่ยวข้อง	64
	ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย	76
	5. สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
	สรุปผลการวิจัย	78
	อภิปรายผลการวิจัย	85
	ข้อเสนอแนะ	88
	รายการอ้างอิง	90
	ภาคผนวก	95
	ประวัติผู้เขียน	101

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ปริมาณข่าวและรูปแบบที่นำเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท.....	35
2 ค่าเฉลี่ย ความยาวของเนื้อหาวิจัยในรูปแบบต่างๆ จำแนกตาม หนังสือพิมพ์.....	36
3 ความน่าเชื่อถือของข่าววิจัยที่นำเสนอหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	38
4 ตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาวิจัยในหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	40
5 การให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าววิจัยในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 3 ประเภท (พิจารณาจากเนื้อที่และตำแหน่งหน้า) จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	42
6 ประเด็นข่าวที่เน้นในหัวข้อข่าวและความน่าเชื่อถือของข่าววิจัยในหนังสือพิมพ์ รายวัน ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	44
7 คุณค่าข่าววิจัยที่นำเสนอข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 3 ประเภท (พิจารณาจากประเด็นในหัวข้อข่าวและความน่า) จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	46
8 สถาบันที่ทำวิจัยหรือเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวที่นำเสนอในหนังสือ พิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	48
9 จำนวนแหล่งข่าวที่อ้างอิงในการเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์ รายวัน ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	50
10 ประเภทแหล่งข่าวที่อ้างอิงในการเสนอเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์ รายวัน ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การใช้ศัพท์เทคนิคในเนื้อหาวิจัยของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามความถี่และร้อยละ.....	54
12 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนข่าวที่ส่งเผยแพร่กับข่าวที่ได้รับการตีพิมพ์.....	56
13 รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาวิจัยของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้รับการเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	57
14 แสดงการเปรียบเทียบเนื้อหาวิจัยของฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้รับการเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท จำแนกตามสาขาวิชา.....	59
15 แสดงการเปรียบเทียบแก้ไขเปลี่ยนแปลงหัวข้อข่าวความนำ และตัวข่าวในข่าวที่ส่งไปกับที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	60
16 จุดบกพร่องในข่าววิจัย-วิชาการที่พบมากตามความคิดเห็นของนักข่าวและบรรณาธิการข่าว ของหนังสือพิมพ์ ทั้ง 3 ประเภท.....	65
17 แสดงผลรวมทัศนคติต่อข่าววิจัยของนักข่าวและบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	67
18 แสดงทัศนคติต่อข่าววิจัยของนักข่าวและบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	69
19 การให้ความสำคัญต่อข่าววิจัยเปรียบเทียบกับข่าวประเภทอื่นๆ ในการคัดเลือกเพื่อเผยแพร่ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	71
20 เกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินว่าจะลงไม่ลงข่าววิจัยในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ประเภท.....	73
21 การให้ความสำคัญต่อคุณค่าข่าวในการคัดเลือกข่าววิจัย-วิชาการลงในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้ง 3 ประเภท.....	75